

4. Lungomare / Coast Lines

muzej u pokretu

Živ i u pokretu, fizički i virtualni put koji sli-
jedi tragove života uz Jadransko more.

Serija od 15 posebno dizajniranih instalacija postavljena
diljem grada i regije. Instalacije su povezane lokalnim
prijevozom, uključujući brodske linije prema nekim
otocima. Ogrlica povijesnih/prirodnih polaznih točaka
postavljena je u korijen/ishodište svake priče. Obila-
zak s vodičem zahtijeva aktivno sudjelovanje i koor-
dinirano putovanje (autobusom, brodom, pješice).

Stručnost četiriju muzejskih institucija koje vode
projekt jamstvo je znanja i relevantnosti odabra-
nih lokaliteta. Sinergija muzejâ i suradnja sa slobod-
nim umjetnicima i turističkim zajednicama obo-
gaćuje ponudu kulturnog turizma. Projekt potiče
muzeje na veću otvorenost, bolju pristupačnost i
hrabrije eksperimentiranje s *in situ* izložbama.

Planirane su četiri polazne točke (Opatija, Rije-
ka, Crikvenica i Zračna luka Rijeka) na kojima će
se situacija na svih 15 lokacija moći uživo pratiti
na TV ekranima postavljenima na svakoj polaznoj
točki. Na tim mjestima – kao i pomoću posebno
razvijenih aplikacija za pametne telefone – posje-
titelji mogu dobiti informacije o prijevozu i vodi-
čima te rezervirati karte za posebne programe.

STRATEŠKA PARTNERSTVA

Glavni domaćini projekta:
Hrvatski muzej turizma,
Opatija, Prirodoslovni muzej,
Rijeka, Muzej grada Rijeke,
Pomorski i povijesni muzej
Hrvatskog primorja, Rijeka

Lokalni partneri: Muzej
moderne i suvremene
umjetnosti (MMSU), turi-
stičke zajednice i lokal-
ne vlasti u svakoj od 15
postaja ovoga putovanja

Europski partneri: Mreža
europskih muzejskih orga-
nizacija – NEMO, Europska
mreža muzeja na otvo-
renom, Platforma River/
Cities, Udruženje pomor-
skih muzeja Mediterana

Dodatni izvori financiranja:
Kreativna Europa – Kultu-
ra, Ministarstvo turizma
Republike Hrvatske, Europ-
ski fond za regionalni
razvoj – ERDF, lokalne tvrtke
iz odabranih zajednica

IMPULS

More je stanovnicima Rijeke i riječke okolice neizmjerljivo važno. Kao glavna odrednica klime, Jadransko je more kroz pomorsku trgovinu, vojnu eksploataciju, industrijsku proizvodnju te ribarstvo i turizam oblikovalo život u ovoj regiji na jedinstven način. No priča o životu uz more prerasnolika je da bi se mogla ugrutati u tek jednu zgradu. Ona obuhvaća obalna i planinska područja, otoke i uvale, urbanu luku – sva ona mjesta koja regiju čine jedinstvenom po svom prirodnom i kulturnom naslijeđu. Iz tog smo razloga odabrali format “muzeja u pokretu” – prilagođen lokalitetima, održavan uz angažman lokalnog stanovništva, fleksibilan i cjelogodišnji.

Lungomare je transinstitucionalni program koji zajednički vode **Prirodoslovni muzej u Rijeci, Muzej grada Rijeke, Hrvatski muzej turizma i Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja**. Odvija se na više razina, uključujući jedan nacionalni muzej, dva županijska muzeja i jedan gradski muzej. Programski pravac **Lungomare** na revolucionaran način otvara vrata plodnoj suradnji ustanova koje čuvaju našu baštinu. Fleksibilan muzej u pokretu na otvorenom postaje točkom susreta i reinterpretacije prirodnog, društvenog i povijesnog naslijeđa.

Program **Lungomare** potiče pristupačnost, unaprjeđuje veze između lokalnih zajednica, bile one urbane, ruralne ili primorske te slavi tradiciju i nanovo promišlja ulogu mora u našim životima. Izokreće odnos između domaćina i turista: turisti sudjeluju u svakodnevnom životu domaćina.

LOKACIJA

U sklopu programske linije **Lungomare – Muzej u pokretu** bit će osmišljeno, postavljeno i održavano 15 njegovih postaja. Lokaliteti će biti istraživani tijekom faze [ri:map] u kojoj će interdisciplinarni timovi istraživača mapirati predloženu povijesnu/prirodnu baštinu koja je dio programske linije Lungomare.

1. Bakar: Transportni tunel kao opservatorij

Bakar je primorski grad bogatog povijesno-kulturnog naslijeđa i važan prirodoslovni fenomen. Teška je industrija u drugoj polovici 20. stoljeća, nažalost, dovela do devastacije ovoga područja. Transportni tunel bivše koksare koji povezuje dva dijela Bakarskog zaljeva bit će pretvoren u opservatorij podmorja. Tunel će funkcionirati i u obratnom smjeru, kao akvarij u kojem ribe mogu promatrati ljude. Ostatak industrije postaje uzbudljivo podmorsko šetalište.

2. Crikvenica: inovacije u ribarstvu

Crikvenica je rodno mjesto Ivana Skomerže, izumitelja ribarskog broda na motorni pogon. Mario Puratić, također Crikveničanin, izumio je vitlo za izvlačenje ribarskih mreža iz mora. Sve te inovacije moguće je predstaviti u suradnji s Muzejom grada Crikvenice.

3. Mošćenička Draga: poganska slavenska mitologija predstavljena u Ekomuzeju Perunov svijet.

4. Volosko, Mandrač: umjetnički grad

5. Torpedo – lansirna rampa: industrijsko naslijeđe

Industrijsko naslijeđe grada Rijeke uglavnom je koncentrirano u ulici Milutina Barača – bivša Industrijska ulica. Mnoge zgrade imaju poveznicu s morem. Najvažniji objekt naslijeđa je lansirna rampa koja se upotrebljavala za testiranje torpeda proizvedenih u obližnjoj tvornici. Torpedo je izumljen radi zaštite obale od napada s mora. Lansirna rampa za testiranje torpeda, koja je trenutačno ruševna, ipak predstavlja atrakciju za Riječane i njihove posjetitelje i bit će jedna od postaja programa **Lungomare**.

6. Riječka ribarnica: gastronomska reinterpretacija, mjesto gdje nas more hrani

7. Baška: Bujmer – sklonište za ribare

Bujmer je lokalitet na području uvale Vela Luka u blizini Baške na otoku Krku na kojem je skupina entuzijasta obnovila ribarsko sklonište i pretvorila ga u povijesni objekt iako se i dalje može koristiti za sklanjanje od olujnog vremena ili za opuštanje u društvu prijatelja i lokalnih stanovnika.

Ivan Hrkaš, Trojka, 2015.,
uz odobrenje autora

8. Mali Lošinj: muzej Apoksiomena

Apoksiomen je kasnoantički brončani kip pronađen u moru među ostacima rimskog broda blizu otočića Vele Orjule kod Lošinja. Monumentalna skulptura izložena je u Palači Kvarner u Malom Lošinju.

9. Susak-Unije: svijet pijeska

Otoci Unije i Susak izuzetni su po svojoj bioraznolikosti, s posebnim pijeskom koji nanosi rijeka Pad. Ovi su otoci iznimni po jeziku, prirodno-povijesnim obilježjima i kulturi. Bit će organizirani izleti brodom povezani s programom **Lungomare**.

10. Lovran: pomorska arhitektura: srednjovjekovna luka

Tradicionalni brod guc može se razgledati u lokalnoj luci – Lovranski mandrač. Ta luka ima status zaštićenog kulturnog lokaliteta kao primjer pomorske arhitekture.

11. Novi Vinodolski-Zebar: žarište biološke raznolikosti.

12. Beli, na otoku Cresu: zvijezde, poezija i orlovi

Beli je povijesni brdski gradić na otoku Cresu. Na okolnim stijenama nalaze se gnijezda jedinstvene populacije bjeloglavog supa.

13. Nerezine: drvena brodogradnja

Dugu tradiciju drvene brodogradnje predstavljat će lokalni stručnjaci pričanjem priča i održavanjem radionica.

14. Cres-Osor: snaga vjetra

Osnivanje grada Osora na otoku Cresu imalo je veze s važnošću morskih tjesnaca između otoka Cresa i Lošinja gdje su u antičko doba Liburni, koji su na tom području živjeli, iskopali kanal i fizički stvorili dva otoka.

15. Krk-Soline: blatna kupka

Soline su još od antičkih vremena bile centar izvoza pijeska. Postaja u sklopu programskog pravca **Lungomare** nalazi se na plaži Soline, poznatoj po ljekovitom blatu.

VREMENSKI OKVIR

[ri:map] 2016-2017

- ▶ anketiranje i intervjuiranje lokalnog stanovništva
- ▶ koordinacija i razrada interdisciplinarnog plana tumačenja svake postaje

[ri:learn] 2017-2018

- ▶ istraživanje i međumuzejske inicijative
- ▶ radionice pričanja priča i interpretacije za vodiče (stručnjaci i volonteri)
- ▶ seminari za muzejske stručnjake
- ▶ naručivanje umjetničkih rješenja za postaje – otvoreni poziv

[ri:invent] 2018-2020

- ▶ izgradnja tzv. postaja – instalacijskih prostora (5 godišnje)
- ▶ ukupno = 15 izvedenih, uređenih i trajno postavljenih instalacija

[ri:build] 2020-2021

- ▶ otvorenje dovršenog *museo errante* – 15 “postaja”
- ▶ pokretanje prvih sezona s cjelovitim itinerarom
- ▶ međunarodna konferencija o muzejima na otvorenom i povijesnim itinerarima

AKTIVNOSTI

Glavni domaćini projekta pripremaju podlogu za ovaj nomadski projekt. Međutim, logiku i značenje projektu daje sudjelovanje lokalnih zajednica u kojima će biti izgrađene postaje u okviru programa **Lungomare**. U suradnji s lokalnim udruženjima intervjuirat će se lokalno stanovništvo kako bi se njihova sjećanja i opažanja ugradila u predstavljanja. Stanovnici će biti angažirani i kao vodiči-volonteri te će održavati instalacije.

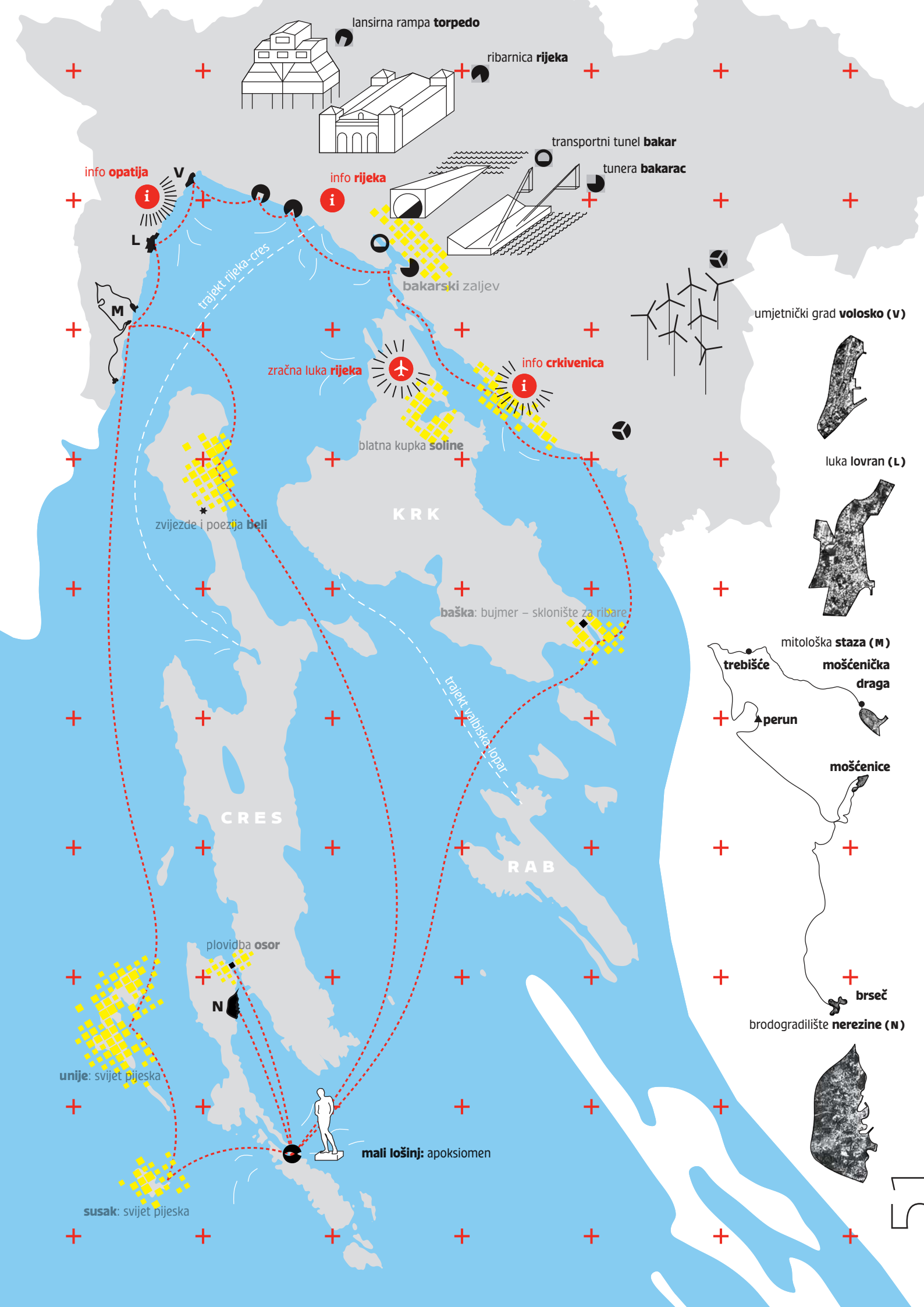
Umjetničko rješenje naručuje se u suradnji s MMSU-om putem otvorenog poziva za svaku postaju zasebno. Svaka će postaja biti zasebno dizajnirana u skladu sa specifičnostima odabranih lokaliteta. Postaje postaju trajna “javna umjetnička djela” sa zajedničkom poveznicom i identitetom.

Neizostavan dio programskog pravca **Lungomare** njegova je digitalna dimenzija. U njegov dizajn ugrađeni su instrumenti za *online* praćenje svih događaja/postaja, pretraživanje informacija o programima, prijevozu, dodatnim uslugama itd. Digitalna razina projekta bit će naglašena s četirima posebno odabranim polaznim točkama programa **Lungomare**. Osim toga, svaku će postaju snimati kamere što će se uživo prenositi na internetu i polaznim točkama.

Bit će uključeni i drugi umjetnici, obrtnici, pedagozi, znanstvenici i predavači. Održavat će se performansi, izložbe, književni programi, radionice za djecu, turistička razgledavanja i festivali gastronomije. Razmatra se i radi na razvoju novih rješenja javnog prijevoza (brodske i autobusne linije koje bi povezivale elemente projekta) s obzirom na raznovrsnost programa **Lungomare** i ekološku prihvatljivost.

Neki događaji na postajama **Lungomare**:

- ▶ Program **Fiumare** (tradicionalna okupljanja lokalnih udruženja za pomorsku tradiciju) održavat će se na raznim lokacijama.
- ▶ Izvođači **Glazbenog festivala Voda** svake će godine svojim nastupom skrenuti pozornost na postaje.
- ▶ **La Mer 2020**, kolosalni spektakl zvuka i svjetla, osmišljen posebno za 2020. godinu, održat će se na najmanje jednoj postaji iz programa **Lungomare**. Izvodi ga orkestar Riječke filharmonije sa orkestrom Zagrebačke filharmonije, što će biti jedan od vrhunaca Ri:2020.

lansirna rampa **torpedo**

ribarnica **rijeka**

transportni tunel **bakar**

tunera **bakarac**

info **opatija**

info **rijeka**

bakarski zaljev

umjetnički grad **volosko (V)**

zračna luka **rijeka**

info **crkivenica**

blatna kupka **soline**

zvijezde i poezija **deli**

KRK

baška: bujmer – sklonište za ribare

mitološka **staza (M)**

trebišće

mošenička draga

aperun

mošćenice

CRES

RAB

plovidba **osor**

brseč

brodogradilište **nerezine (N)**

unije: svijet pijeska

mali lošinj: apoksiomen

susak: svijet pijeska

